

božidar timotijević: »minuše ptice svetom«, nolit, beograd 1986.
dragan todorović

Jedan od dobitnika ovogodišnje ZMA-JEVE nagrade je i Božidar Timotijević, za zbirku izabranih stihova *Minuše ptice svetom*, a koja jeste svojevrsno pesničko svodenje računa. No, krenimo redom. Duhovni prostor, bajkovite, poetske emanacije i slikovite, subjektivne pulsacije Božidara Timotijevića, začete u jednom od najburnijih vremena savremene srpske poezije, odnosno *Kvartetom* (zajedno sa pesnicima T. Mijovićem, B. Jovanovićem, P. Pejatovićem), traje do današnjih dana, do ovih izabranih pesama, označavajući nedvosmisleno namerenje budućih trajanja, i usmeravanja stihotvorja.

Liričar po vokaciji, Timotijević, svoj svet snovidenja artikuliše kroz potragu za nevidljivim fluidom ravnoteže Neba i Zemlje. Zagonetke koje odgoneta, i odgonetke u kojima otkriva novu zagonetnost, i novo pitanje, pesniku služe kao indikatori određenih promena u svetu životnih neumitnosti, u svetlosti nebeskih znakova i zemaljske ravnoteže, i u refleksima iskonskih raspisivanja i poetičnih, duhovnih, raspoloženja.

Okosnicu izabranih stihova *Minuše ptice svetom* čine, dobrim delom, stihovi *Velikog spavača* (1958, 1988), koji, na neki specifičan način, uvek sveži i prijemčivi, otkrivaju autentnu, razbarušenu i sentimentnu dosegove ličnih univerzuma. Nekoliko subjektivnih dilema razvija fantastični svet proživljaja. Slike detinjstva postaju zlatna osnova snohavatih maštarija, a potraga za genetskim, identifikacionim, vokalom jeste značajno osveženje potrage za svedremenim dvojnikom. Jezik, koji pesniku bitno pomaže da osmišljene vizije stvori uzbudljiv smisao-zvučni sklad, oslonjen na arhetipske, i folklorne, elemente afirmiše snagu tradicionalne, narodne poešte i nesumljivu mogućnost pretvaranja *zaumnog znaka u svetli dragulj razgovora*.

Klasifikacija Timotijevića izabranih pesama na tri ciklusa pre je podela po vremenskom nego po suštinskim elementima. Stvarnu, kreativnu, podelu izabranih pesama, okviruju dva načina posmatranja sveta, i pevanja života. Prvi deo Timotijević tonira kao pesnika života, u jarkim bojama i lepršavijim pevanjima. Drugi deo knjige jesu stihovi odmerenijeg, zreljeg i inventivnijeg Timotijevića. Iz mitoloških, fatamorgana i snažne, folklorističke, različitosti izdvojeni su elementi koji slikaju stradalništvo čoveka, njegovo prokletstvo – večitu borbu za opstanak. Pesma *Majka*, koja sklapa korice Timotijevićeve knjige izabranih pesama, jeste snažan misaon (i motivski) doseg koji svedoči o duhovnoj snazi naroda, a i o pesnikovoj veštini sublimiranja, njegovom ubedljivom poetskom iskazu:

*Na brdu je naša kuća,
baš pod Mesecom,
u njoj naša mati čili,
mati-bosiljak.*

*Njene suze čute trošne
danju i noću,
muku svoju poslala je
u svet po vodu.*

Minuše ptice svetom, izabrani stihovi Božidara Timotijevića prezentiraju jedan plodan, i uspešan, stvaralački život. Nesvakidašnje lirske razigranosti, setno-gorki, ali i vedri, tokovi življena, kao i sudbinski usmerena pitanja dvojstva, odnosno, oblika postojanja, relacije su ka kojima se okreće pesnikovi putevi spoznaja, proživljaja i tumačenja sveta. Putovanje, tim, neizvesnim putanjama plodi se u nežne, blago rezignirane, i optimizmom natopljene harmonijske misaonih i jezičkih komponenti.

Putuju ptice sveta i u beskraj vremena ugraduju putanje nade. Pesnici, čuvari opštanka, kao Feniks, iz sopstvenog gara izrađuju stvarajući čudo nad čudima. Tu poetiku opštanka, to čudo sveta, Timotijević ličnom invencijom pretvara u čudo opštanka, u poetiku sveta, u vidik poetike i mesečine.

A ti veliki spavači, koji su okosnica ovih izabranih stihova, svetlosno kažu *Blaženom i prokletom vijizom*: »U mojoj glavi dve stvari nikad nisu sigurne, jedna od njih je ona koju gledam, a druga ona koja mene gleda. Figura jednog sna uvek leži iza mog potiljka i tu se čini nekom dalekom pticom koju su zoologije zaboravile svojom prenagljenom tačnošću. Da se vratim, opet, dve stvari nikad nisu sigurne u mojoj glavi.«

dragan dragojlović: »stablo nevidljive godine«, jedinstvo, priština 1986,
miljan despotović

*Sve je pena do beskraja
i ništa nema večno do pene!*
(Paun Petronijević)

Zapisao sam jedne večeri u hotelskoj sobi u Bajinoj bašti: svu noć sam silazio niz duvar (vrata su odavno bila zazidana) do česme, po krčag varljive vode.

Dragan Dragojlović, (Pilica, kod Bajine Bašte) pustio je da zidovi puze preko polja i sumu, da i oni dožive migraciju puzeći preko ulica. Očevidno, u čoveku je potreba da obale duha premoščava, makar i imaginarno. A one su svuda oko nas, u svim dešavanjima, i pesnik pokušava da što manje gubi u vremenu. Nisu uvek prilike, to je već masaona privilegija, da se ima rekonstruktivnog vremena. Zidovi su žurnici, čudotvorci, oni grade te cutljive paukove odaje.

*Okreću se na sve strane.
Žure da se sretnu.
Da pauku ljubavniku
Sagrade zavičaj.*

Dakle, Dragojlović kada peva o zidovima, on peva vreme, ta metafora u stvari su vrata na velikim zidovima čije su kvake užarene i valjda joj je zato ukazana senzacionalna počast, da čuva ključeve sna. Reč je o unutrašnjoj pobedi, o novom prostoru tvoračkog preobraćanja, promišljanjem da je Had mitološki nejav, ali da iskustvo umjetničkog doživljaja biva način da se peva o pobedi, o neprolaznom. Pesnik je zalog za reči, posebno kada su one simbol u poetskoj imaginaciji. Tvorštvo, u stvari, zahteva materijalnu težinu, čudesno blisku antropološkoj postavci ljudskog biosa.

*Nerodena deca se bude
Mole i plaču*

to je zapravo stablo nevidljive godine.

Neke suštinske sile, poput filozofskih, kod Dragojlovića ozivljavaju taj zid sna, sećaju, jeze, beskonačno šapat... Postavlja se pitanje ko se pravi da spava? Možda nepoznat glas koji pisci, udaljava ili bolje receno migrativno prati još od zavičaja. Trajnost tih prizora pesničkom delu Dragana Dragojlovića, a to se može reći i za njegove ranije knjige, (ova je objavljena u izdanju »Jedinstvo« iz Prištine) daje znak osobnosti, staviše izdvaja ga od uobičajenih modela pevanja, koja uglavnom nevezno parafriziraju misaonu energiju u pesniku.

Negujući svoje stablo, svet koji u njemu postoji i menja se kroz potreban programski izraz kontrasta, (lepota, zadovoljstvo, strah, čudo) Dragojlović peva o pojavama i stvarima koje takvo imenovanje izazivaju. To asocijativno mišljenje potkrepljuje magične reči koje ipak vode organizovan život, u poeziji koja je duboko misaona. Sve je tu: glas, san, osmeh, poljubac...

Ima i nesporazuma – straha, ne smemo se vraćati. Kamo? Koje su to nevidljive kašije, čija zagonetnost biva srušena, a ostaje strah od povratka?

*Ne smemo se vraćati
Prašina je promenila boju
Drugi vrtovi
U njoj rastu.*

Magijska flora kojom se imenuje ulica, bolje reći, njeni znaci, (ciklus *Znaci Baštanske ulice*) personificira odredene slike: otuda strah, ali samo prividan. Prividan jer je ostalo dovoljno umišljenog traga da bi

svari povratak bio suvišan, kako bi rekao Platon (Gozba):

Samo po sebi i sa sobom jednostavno i večno.

U stvari konfuznost kruga, njegov određeni size, lajtmotiv je cele zbirke, *stablo nevidljive godine*. Uspostavljanje luka izmedu *sparnog dana* (prva pesma knjige) i *zapovesti nadi*, (pesma koja završava knjigu) znači jasno iskonstruisan most kojim prolazi fiktivan i stvaran svet, što opet nije poetska igrarija već prirodna zakonitost. Tako je jedino moguće normalno pulisiranje na relaciji; život-smrt, i potreba za pozicijom da *smrtno srce izmišlja besmrtnu nadu*.

I to uzalud! – veli pesnik.

milosav mirković: »svetkovine«,

grafos, beograd 1987.

vladimir pavlić

Milosav Mirković je plodan i raznovrstan autor. Afirmiran u prvom redu kao književni kritičar, eseist, antologičar, dramaturg i općenito literarni radnik mahom modernih i sadašnjih svatanja i opredeljenja, Mirković uza svu aktivnost piše i poeziju od samog svog početka bavljenje literarnim zanatom, a to znači preko tri decenije. Njegove knjige osvrta, kritika i eseja o pesnicima modernog izričaja senzibiliteta bile su pravi događaj, a njegova suradnja po mnogim tiražnim listovima i uočena i vrednovana, jer se je njegovo prisustvo istinski osjećalo gotovo iz dana u dan. Spomenimo najvažnije radove Milosava Mirkovića koje je sakupio medu korice *O estetici, o etici, o tici* (1963), *Svi moji pesnici* (1973), *Slap na Drini* (1974), *Veliki drug* (1974), *Matić i mašta* (1981) *Naš roman* (1984) i *Pevanje i snevanje* (1986), a zapažene su i njegove zbirke pesama *Župska sela* (1975) *Budući jelen* (1980) i *Moja Župa, moja Okeanija* (1988); osim ove uistinu bogate literarne i stvaralačke aktivnosti Marković je uređio više antologija, zbornika, tematskih časopisa i drugog literarnog i općenito umjetničkog materijala tako da slovi kao izuzetno produktivan i vrijedan stvaralač koji je svim svojim bicem okrenut stvaralačkom činu. Rad Milosava Mirkovića bio je zapažen i vrednovan, a dobitnik je i nekoliko vrlo uglednih nagrada, među kojima se ističu: »Zlatno pero Mladost mladom kritičaru«, uglednu nagradu »Milan Bogdanović«, Sterijinu statuetu i mnoga druga priznanja.

Pred nama je najnovija zbirka pesama Milosava Mirkovića *Svetkovine*. Mirković je sakupio tridesetak svojih probrahanih pesama oslovivši ih sasvim adekvatnim i prihvativim imeniteljem **SVETKOVINE**. Jer, uistinu, kod Milosava Mirkovića sve se odigrava u nekom naponu, svetkovini, svecanim satima, danima. Njemu je vrijeme uvihek ispunjeno i preliveno bojom svetkovine, pa i zavičajni pejzaži, mlađe vino, vinsko vreme, juljska gozba, junska užina, svatovsko sidro i mnogi drugi imenitelji pesmotvora ili metaforika uzeta iz stihova. Tako, dakle, kod ovog pesnika nema sumornih tonova, teških mesta i neizvjesnosti. Kod njega je sve u kretu sve se prožima daje izvjestan ton, boju, odblesak. Školovan isključivo na modernom pjesništvu, potomak nadrealista, Mirković usprkos ogromnom isčitavanju i konzumaciji lektire nije podlegao i utjecaju. Naprotiv. Svoj je na svome, pa makar i na uštrb snage pjesničkog iskaza. Jest, smetaju česte konstatacije i predosjećaji gotovog čina u ovim pesmotvorima, jer pesnik premalo sumnja, on naprosto u svome oduševljenju za izvjestan fenomen olak konstatira i to ukovljuje u pesmotvor vjerujući u snagu iskaza. Međutim, cava će sačuvati skije – Mravovi zavarani od računara. – Belutan ispunjen značenjem. Takvi i mnogi drugi egzemplari iz pesama Milosava Mirkovića opterećuju lirske iskaze, jer Mirković je jedan od rijedih pesnika koji bi htio biti u neku ruku »pesnik blagog i mekog štimunga«, a grčevito se svjesno otima baš tom dojmu. Primjeri

za ovu konstataciju je većina pjesama skupljenih među korice posljednje knjige. Deskripcija i leksik silan, tehničiran, koji se ne može uklopiti u ostali kontekst umanjuju stvarni dojam, ove inače mekane i tople zbirke pjesama.

Jest, Mirković usprkos svijesnosti o kretnjama modernog svijeta i čovjeka ostaje pjesnik mnogih dilema i iskustava vezanih za zemlju, zavičaj, rezvizite koji prate čovjeka, gotovo od iksona i tvore njegov sva-kodnevni sadržaj življenja. Njegov pjesmotvor nije sazdan na brzinu, skrpjeli nezgrapno, ali nema ni onih strasnih uzleta koja bi mu dala snažan let, Mirković je na-prosto liričar kakvih je oduvijek bilo u svakom vremenu i prostoru na svoj način, ali koji su itekako bili sastavni rezviziti velike šume koja predstavlja poetski humus i iz koje teku izdanci dalje, jer i sam čovjek je integralni dio toga svijeta i zagonetka bez odgovora, pa će uvijek biti zagledan u čaroliju iskaza vlastitog duha.

jelena lendgold: »podneblje maka«,
nolit, beograd 1987.
vojislav sekelj

U poeziji i samo u poeziji, kao kući bitka, čovjek se potvrđuje kao tajna postojanja! Ne postojanje pojedinačnog čovjeka, nego kao tajna postojanja uopće. Ali čovjek nije ključ tajne postojanja, ne postoji tajna postojanja, jer je samo tubitisanje dano odnosom i jeste da se čovjek, u odnosu potvrđuje, (proizvodi) u poeziji, kao tajna postojanja. Postojanje u svojoj tajnovitosti moguće je i jeste bez tajne. I ako ne uspijevamo odrediti ključ tajne postojanja, uspijevamo poezijom otkriti granicu moći tajne, primernije, proizvesti ne pristajanje na postojanje, na život bez tajne, bez brige. A odakle nam potreba, ta duboko ljudska potreba na ne pristajanje na život bez tajne dolazi?

rekaobi Ti da dolazi iz literarne laži.

što će reći iz pjesme. To su stihovi pjesnikinje Jelene Lengold, a iz vrijedne pažnje knjige pjesama *Podneblje maka* u kojoj prepoznajemo jedan recentan glas pjesnikovana, koji nastoji na liniji identiteta mišljenja i pjevanja dotači suštinu, ili osoliti so soli našeg pojavljivanja i uneti jednost bitisanja u bitisanju.

Da nam sve to dolazi iz literarne laži, životna je istina u kontekstu shvaćanja poezije kao kuće bitka. U sklopu knjige »Podneblje maka« literarna laž pokazuje se kao ona istina o nama, kojoj trebamo iznutra težiti. Literarna laž, je ovdje, determinacija, u smislu da je determinacija već i negacija. Elementi literarne laži na kojima je knjiga sustavno građena jesu: ljubav, tijelo, smrt. Međutim, ljubav i smrt nisu u sukobu odnosu, oni su korelativni u polju postojanja (u tijelu) za koje se može reći: čovjek (tijelo) je biće koje voli i umire da bi živjelo, i živi da bi umiralo i voljelo! Moguće je zaključiti: čovjek je onda prije smrtno, nego ljubljeno biće. Ali kako svaki smrtno biće nije čovjek, onda nas to upućuje da razliku kvaliteti življenja života u razini brige unosi smrt. Sve je to moguće u logici literarne laži, ali nas muči u čemu je smisao i sadržaj te kvalitetne razlike u življenu života, odgovor je kratak, u ljubavi, i volji da se ljudi. Tim smo problem naznačili, no u biti obzirom na opterećenost pojma ljubavi on ostaje otvoren, jer smo do ovakvoga odgovora došli iz blizine polja smrti.

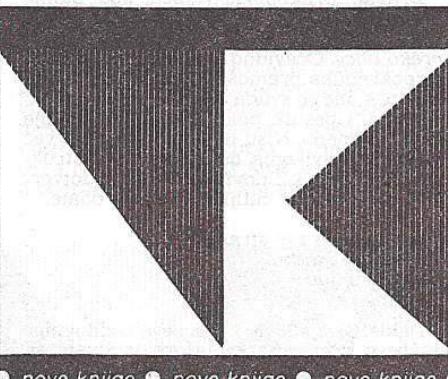
*Ništa, u stvari, ne mogu.

Ponekad obučen haljinu jasnih tonova između stropa i poda ucrtam svoj život i svoju smrt.

Ipak se može mnogo, jer samo je čovjeku u njegovoj nemoci dano da između stropa i poda ucrti život i smrt, i tim redoslijedom. Strop i pod su prividno indiferentni, međutim, oni ograničavaju jedan zatvoren prostor, a rekli smo, i pošli u prikazu knjige da je ograničenje već negacija, pa što je u svjetu logike literarne laži ovdje negacija, a koja se pokazuje kao istina o nama. Negacija koju tvori zatvoreni prostor je tijelo, i to ljudsko tijelo, točnije žensko tijelo, koje

ponekad oblači haljinu jasnih tonova, obzirom da ima potrebu da se pokazuje kao tajnovito. Tijelo u svojoj nemoci ucrtava život i smrt između stropa i poda, zar se tada i ona takođe ne pokazuje kao granica, kao negacija, a kako tijelo negira nemoc svojih granica u odnosu na strop i pod, pa tako što se pod pokazuje kao zemlja, a strop kao nebo. Na taj način tijelo, tijelo čovjeka, tijelo žene i muškarca, jeste negacija samih granica. Odatile osećaj nemoci, tijelo je ne svojom voljom (nego snagom poezije) doveđeno u jedan aktiviran odnos, ne prema stropu i podu, nego prema drugom tijelu i kosmosu. Jasno da negacija je razumu neprihvativljiva, konačno odigrala se na fonu literarne laži (literarnog fenomena), a ne logičkih zakonitosti. A mi i ne nastojimo tu negaciju prihvati, razumjeti, naša namjera je konzistentan svijet pjesme razortiti, da bi nam se ukazali planovi smisla, koje sve to drže na okupu, vodeći nas tajni postojanja. Ako smo postulirali da nam sve to dolazi iz literarne laži, moramo otkriti, ali ne još, i ne već, saznat, kuda sve to odlazi:

pre nego što si ujahao u moju ljubičastu svest.

Metafora *ljubičasta svijest* je jasna, međutim, ljubičasta svijest, nas ovde zanima u funkciji literarne laži. I ljubičasta svijest, nije nova istina ili laž o nama, niti osamostaljena i iskrivljena svijest o samoj sebi, ona se nalazi u presečištu (da ne kažem u prodom) horizontata dodira dva tijela. U ritmu, u plesu, u dodiru neba i zemlje, poda i stropa, gdje dva tijela bivaju jedno, ne nište jedno u jednom, nego potvrđujući dva kao jedno, zadržavajući svoju posebnost do stepena svjesnosti, od prije ulaska u polje ljubičaste svijesti. Između literarne laži, iz koje nam sve što jesmo dolazi, i donosi sobom neko ti, i ljubičaste svijesti, gdje sve snagom ritma postojanja odlazi, pružila se, ili podastrala tajna tijela i kozmosa, nekog ti u ja i ja u ti. Tajnu tijela koju će Jelena Lengold usložnjavati tragajući za puninom dodira, za značenjima gdje se tijelo smisleno raspada na ti i ja, na doživljaj ljubavi i smrti. Ne borba Erosa i Tantosa, obzirom da je raspadanje tijela moguće u polju smisla teksta, na doživljaj sebe u drugom i drugog u sebi. Raspadanje tajne tijela u tekstu na ljubav i smrt, u teologiji transsubstancija, nije stvar logike, niti razuma, već aktivnog odnosa prema doživljaju, koji ne pristaje na život bez tajne od samoga početka.

*I od svih
ja jasno pamtim samo duboki mir one
noći

u kojoj moja ljubav beše ništavni lek
protiv smrti*.

Ovim stihovima došli smo do točke odaleči bi nam analizu knjige »Podneblje maka« valjalo započeti, došli smo do njenog nukleusa, do teme ljubavi. Pjesnikinja otkriva svjet postojanja na liniji ljubavi, smrti, a koja je moguća samo kroz, u, i, sa tijelom. »Na telu od vlage pratimo poroznu sudbinu«. Tijelo svojim znacenjem, svojom dubinom, ne samo da je referens, nego upravo što je referens identičan s referencijom, transcendira svjet ljubavi i svjet smrti. A da bi se o ljubavi uopće, kao i o onoj moći ljubavi što nam donosi pjesnikinja J. Lengold reklo nešto bitno više, potrebno bi bilo izmisli neku novu riječ,

novi pojam, novu literarnu laž, a to izmišljanje imalo bi smisla, ako se ta riječ ne bi ni mislila ni pjevala. Riječ koja bi bila spontana kopulacija zemlje i neba, poda, i stropa, bez posrednika, znači bez horizonta i bočni zidova, riječ koja bi spajanjem razdvajala i razdvajanjem spajala, koja bi se doživljavala onim što ona nije, niti može biti. Težak i nezahvalan posao, pogotovo ako znamo da jedna takva riječ već postoji, a koja je iz razno raznih razloga abuzirana u druge svrhe i namjere, ta riječ koju mislim jeste riječ, Bog! Zato je lakše o ljubavi pisati traktate i pjevati pjesme, jer pjesma svojim minus postupkom može o ljubavi reći to sve.

*Postoji samo svet po meri čoveka
i zagrljav i svila po meri žene
i ništa drugo, mile moje, neka vas ne
muči.

U vašu čast izbjiga taj rat
i ginu vitki plavi muškarci beskrajne
kože*.

A Homer započinje svoju Iljadu: »Gnjev mi, boginjo pjevaj. Ahileja, Peleju sina, / zlosrečni, štono Ahejce u hiljadu uvali jada«. A Antigona će gordo reći: »Za ljubav, ne za mržnju, ja sam rođena«. Čudno kako blizina smrti osmišljava ljubav, i unosi puninu u doživljavanje i življene života. Citarimo i Ž. Bataja: »Može se reći da je erotizam potvrđivanje života čak i u smrti«. Ovim navodom ne želimo biti ubedljivi niti bilo što dokazivati, nastojimo i dalje razoriti poeziju, da bi došli do njenog jezgra koje zrači tajnu i život u ovom povodnju trijajnalnosti i prolaznosti čini podnošljivijim, jer ga osmišljava iz njega samog. A mi se možemo upitati da li pjevanjem u mišljenje ili mišljenjem u pjevanje, možda bi valjalo reći u pjevomšljenje, obzirom da je pjesnikinja Jelena Lengold ovom knjigom učinila pomažu da osvetli čovjeka iznutra, a iz literarne laži, i ne u horizontu brige nego u podneblju ljubavi:

i još nešto: čovek koji voli da ide u cirkus mora biti da nije baš toliko loš.

Svijet je cirkuska šatrica razapeta u nama, i on, svijet u svojoj pojavnosti, u svom prividu lisen je brige, jer izrasta na osnovi brige, tajne, a tajna čovjeka dogada se u poeziji i on u svojoj biti jest poezija! Ne znam, što to može da znači, ali čutim, da u tome ima mnogo vezivnog smisla.

Recimo na kraju ovog prikaza, da smo na primjeru pjesničkog svjetozatora Jelene Lengold, pokušali pratiti i otkriti granicu moći tajne, koja nas veže za ovo jedino da ne postojanje, postostajali smo nači luk između tijela i teksta, ljubavi i smrti i vodenih knjigom pjesama *Podneblje maka*. Pjesme J. Lengold obogaćuju našu poeziju, to je jedan svjež i snažan glas, koji čini bitan čvor na intelektualno senzibilnom nebu bitisanja.

dragan grbić: »unutrašnja arheologija«,
književna omladina hrvatske,
zagreb, 1986.
saša radonjić

Ako bih pokušao formulisati onaj prvi utisak, nastao nakon sklapanja korica knjige UNUTRAŠNJA ARHEOLOGIJA pjesnika Dragana Grbića, onda bi to bila zburjenost.

Na izgled, riječ je o vrlo jednostavnim tekstovima, ostvarenim po nekom asocijativnom mehanizmu; o savsim spontanom redanju pojmovima; tako reći o spiskovima projiciranim u sfere naracijsko-prozaičnog. No nekim čudom, sve to zajedno djeli homogeno, kompaktno, ima samosvojnu fizionomiju, ritam i što je najbitnije, ispod izvjesnog vela jednostavnosti pulsira kompleksnom i jedinstvenom poetskom energijom. Problemska usmjerenošć ovog spisa bila bi uprava na relacijama demistifikovanja i definisanja etimona spomenute poetske energije. Što bi, uprošteno, značilo odgovoriti na pitanje — kako funkcioniše tekst Dragana Grbića?

U prikazu, takođe prve knjige, autora Lasla L. Blaškovića upotrebio sam terminološku odrednicu — radikalizacija aluzije. Ako bismo pokušali kretati se sličnim hermetičkim korakom pri uplivu u strukturu knjige UNUTRAŠNJA ARHEOLOGIJA čini mi se da bismo došli do ovakvog određenja — radikalizacija elipse (pri čemu je neophodna izvjesna fleksibilnost, odnosno značenjsko proširenje kod